

מסורת הש"ס

(א) שנת קט"ו, (ב) ז'ל"ז אלעזר; (ג) שם קהל. יצירה יח'; (ד) יומא פה, (ה) [נס], (ו) נע"ש היטב ונפשי"י דסס'; (ז) נע"ש; (ח) נדרות יט. ישינ'; (ט) ווע"ע מו"ס חולין ט: ד"ה נמור;

תורה אור השלם

1. וְאָמַר שְׁמוֹשׁן תָּמוֹת נַפְשִׁי עִם פְּלִשְׁתִּים וַיֵּט בִּבְח וַיִּפֹּל הַבַּיִת עַל הַסָּרָדִים וַעַל כָּל הָעָם אֲשֶׁר בּו וַיְהִי הַמָּוֶתִים אֲשֶׁר הַמִּית בְּמוֹתוֹ רַבִּים מֵאֲשֶׁר הַמִּית בְּחַיָּהוּ: שופטים טו ל

גליון הש"ס

גמרא ורמא ליה יעקב פיגמא. עיין מגילה דף כג ע"א תוספות ד"ה אמר ונע"ק;

הגהות הב"ח

(א) נב' (אמר רב שמן בר אבא וכו' את השנת) תלמי' וי"צ ס"א א"ר שמון בר אבא א"ר יוחנן מכה של חלל אינה צריכה אומדן והאי אישתא צמיירתא גמי כמכה של חלל דמיא ק' גורם האלפס נפקק שמונה שילי' ועיין פיוטו' נדבכי ה"ן נסס המנצין'; (ב) שם לאסוקי גדרא דיבנא. י"ב עיין בעיקר; (ג) רש"י ד"ה מלי' שיינא וכו' את השנת הס"ד ותלמי' מ"ה גב הרגל וגב היד ממחלץ עליההא את השבת אע"פ; (ד) ד"ה ניקרא מקלקלתא. י"ב וכן הוא בב"ק דף כא;

לעזי רש"י

מלווי"ד [מלווי"ד]. קדחת. ידנציב"ש [ינציב"ש]. חנוכיים. מינשג"א [מונשג"א]. פֿרֿות הנה (מחלה). פשוטי"ר. מרדך. קרישו"ן. שחלים. מול"ט [ב"ן מלנ"ט]. דלקת שקדים מוגלתית. רוד"א. פֿיגֿם (נפח). אפי"ר. רפסס. קלז"א. נפחיות.

מוסף רש"י

גב הרגל. וגב הרגל. שממנו קשה ומסוכן (שבת פסוק). לא יגמע בהן את החומץ. לרפואה. דכל רפואה נשבת גזר זה רבנן משום שחיקת סממנין שאלא אב מלאת טומן (ביצה יח.). חש בצפדינא. חולי השינים והמתיכס ומתמחל צפה וגומר צנני מעיים ומסוקן הוא (יומא טז.). חמשא ומונלי שבתא. ויס ה' שבת ועבר שנת (שם), חילול השם. שה' סקורה שעבר על שנועתו (שם), דגילי לה מעיקרא. מההיא שעתא גלי לה לא נשבעתן ק' כי

ק' אמרתי (שם), מאי סימניה. של אותו חולי, רמי מידי בי כבי. כשטמן כלום בשניו, ומיייתי דמא מבי דרי. וז' הדס שחור' שניו (שם), מומאי הוי. על ידי מה צא החולי הזה (שם), ומחמימי חמימי. האוכל פת תמה יומ' מדי (שם, ושם). חמורי חמירי דחייס'. ומשוורי. שעבר עליו הלילה (שם), כסא דהרסנא. גויס ממוגיס עם הקמח שממן שלחן (שם), משחא דאוורא בגדפא דאוורא. שומן מוח עלט קטן שנבלש מנף העוף שקורין כמיי"ל (שם), אמרא חדתא. על מר מדש שקורין פשוט"ר (שם), ודביק ביה דדרי. הדנק בשורת השינים (שם, ושם; בבבי דדרי).

שאלון לר' אליעזר דתיעבר קומי או ישמע קולה ולא ימות ואמר לון ימות ולא כן איכא דאמרי אשת איש הות איכא דאמרי פגור הות אבל נתן עיניו בה והיא כאשת איש א"ר חנינא זאת אומרת שאין מתרפאין בשפיכות דמים דתנן באתולת פ"י האשה המקשה לילד מחתקין הורלד במעיה ומצינאן אותו אברים אברים מפני שחיה קודמין לחייו. יצא רובו אין נוגעין בו שאין דוחין נפש מפני נפש דוחי רב חסדא שניא היא תמן דלא נורע מי הורג את מי; האי פדעתא סכנה ומחללין עליה את השבת פ"י פצע כדמתי' פצע פידעא. פ"י גרדא דיבלא גירודיס שגורדת מעשב שנקרא חצב בלשון רבנן. ניקרא מקוקלתא חתיכה של רעי מן האשפה. פ"י עינבתא מורסא שצומחת בבשר בני אדם כמו ענבה והיא שחורה סכנה. סימטא פרונקא דאשתא היא פ"י נפחא אדוממת שלוחה של חמות היא כלומר ממות גדולה באה אחריה. פ"י קוטילי המכה שוכבה בעת שזוהו אצבעו בגודלו ומכה המכה

אין מעמידין

היא היא דהא קי"ל צפ"צ

דיומא (דף פד.) דכל מכה של חלל מחללין עליה את השבת: (ו) גב היד. מחללין שבת אע"פ שאינה של חלל ללישנא קמא אין מתרפאין

אבל ללישנא בתרא מתרפאין דהואיל ומתחזיא אי חוי דמקלקל זה

לחך ליה לסמא ומעצירו: **שזריכה אומד**. שמסוכנת כ"כ שזריך לאמדו

אס יחיה ואס ימות: **מכה של חלל**

אינה זריכה אומד לא גרסינן לה:

אישאף זמירסא. חולי חמה צלע"ז

מלוי"ד. זמירסא לשון שריפה וחמימות

ודוגמתו צהכונס זאן לדיר (צ"ק דף ט.)

לזמנא זמורי: **מן השפס**. שפתיים:

כבי. זינציב"ש: **דאקושי**. קשין הן:

לא ינמע. בשבת דכל רפואה אסרו

חכמים לעשותה בשבת היכא דליכא

סכנה משום שחיקת סממנין במסכת

שבת (דף נג.): **לפדינא**. חולי השינים

ובצלע"ז מישג"א: **מטרוניסא**. עובדת

כוכבים הימה: **ענדה**. ליה רפואה

חמשא בשבתא ומעלי בשבתא:

נשצנא מאי. איעביד דלא מצינא

למיימי גבך מפני תלמודי בני כלה:

דרשה צפירקא. לימד הרפואה לכל:

חילול השס. דלחיי סכרה אישבע

ועבר אשנועמיה: **דגלי לה מעיקרא**.

משעה שגילתה לו אמר לה דעי שלא

נשבעתי ולא אמרתי באלהא דישראל

אלא לאלהא דישראל: **אלמא**. מדעני

לאסוי בשבתא כמכה של חלל דמיא

ולקמיה פריך כיון דהכי הוא היכי

מיתסי מעובד כוכבים והאמר רבי

יוחנן כל מכה שמחללין עליה [את

השבת] אין מתרפאין מהן והכא לא

גרס לה עד לקמן: **ה"ג אלמא** כמכה

של חלל דמיא אמר רב נחמן בר יצחק

שאני לפדינא הואיל ומתחיל צפה וגומר

צנני מעיים: **מאי סימני**. למידע

דהוא לפדינא: **רמי מידי בי כבי ואסי**

דמא מצי דרי. כשנותן כלום לתוך

פיו יוצא מצין שינוי דס: **דרי**. הן

שורות השינים: **מקרידי קרידי דחוי**.

מאכל של חיתין ואכלו כשהוא לזון

מאלד צימי חורף: **כסא דהרסנא**.

דג שטיגנאו בשומן היוצא ממנו עם

הקמח: **מאי ענדה לי**. מטרונא

לרבי יוחנן: **משחא דאוורא בגדפא**

דאוורא. שמן אוורא הממחי צאור

וסכתן ע"י אחד מכנפי האווו על שיניו

בצנחן: **טייעא**. ישמעאל: **קשייסא**

דויס. גרעינין של יותיס: **דלא מלו**

חילסא. שלא הביאו שליש: **וקלנשו**

אמרא חדסא. ליצן צאור מרא חדסה

פושטי"ר צלע"ז ושרפן עליו: **ודציק**

בי דרי. בשורות שינים מצפנים:

אדס חשונ הוה. ומיתספי ממלכותא

למיקטליה: **לחכוו לשקיה**. להעביר הסס שהוא חזק.

רבי אבהו הוה קרוב למלכות כדלמרינן

צנהא. ישקוהו שחלים בצומך. מחלי

קרישו"ן צלע"ז: **לאסוקי**. להעלות צצר

שחמיה המכה: **גרדא דיבנא**. עשצ

ששמו צלנא כי ההוא דסוטה (דף י.) קמי

רפוקא גרידי דיבלי: **גירדא**. שגורד

שרשיה ונותן אותה גירדא עם גירדת

עץ הסנה ועושה תחבושת: **דאסנא**

סנה: (ו) **ניקרא מקיקלקלסא**. תולעים

שהתרנגולים מנקרין באשפה. מאשפות

יריס אציין מתרגמינן מקלקלתא מריס

חשוכא (תהלים קיג): **עינבתא**. אצבעות

הדומה לענבא. מלנ"ט צלע"ז: **פרוונקא**

דמלחא דמיסותא הוא. כלומר מסוכן

הוא להמית: **טיגנא בדוכשא**. עשצ

הנקרא רוד"א צלע"ז ושוחקים אותו

עם הדבש: **כרפסא**. אפי"א צלע"ז: **צטיילא**

יין חזק מאד ומיין יין הוא כדלמרינן

לקמן (דף ג.) טילא חריפטא דמלרי

זיקי: **אדסכי**. צעוד שהוא מחזור

אחר סממנין אלו: **עינבתא צם מינא**.

עינבתא מענבי הגפן. **צת מינא**

דוגמתה אס גדולה גדולה ואס קטנה

קטנה: **וויגנדר** עליו. יגלגל עליה: **חיוורסי**

לחיוורסי. לאצבעות לבן: **ענדה**

איפקוטלי. מכת אכזב זרדה מדביקה

פרק שני עבודה זרה

כת.

מכבה של חלל. פ"ה כסננד חלל הגוף

וצירושלמי מפרש כל שהוא מן

החלל ולפנים: **מכבה** שע"ג היד. פ"י

היינו חולי שעלה שם מאליו או שלא ע"י

מכת חרב אבל מכת חרב אמרינן בכל

מקום דמחללין עליה את השבת

כדאמר שמואל בצמוך האי פדעתא

מחללין עליה שבת דסכנה היא

ומפרשים פדעתא מכת חרב:

איכא בינייהו גב היד. ה"ה דהוה

מלי למימר איכא בינייהו

פדעתא ומכא שהיא זריכה אומד:

בבי. פ"ה מקום מושב השינים

זינציב"ש וקשה דקאמר

צמוך כיון דלאקושי ועוד דצפרק

אלו טרפות (חולין דף נט.) גבי

אריא נסור כבי ושיני ואין דרך להיות

הזינציב"ש נשרות וכן צהסונל (צ"ק

דף צג:) שיתין תכלי מטו לככא דקל

חצריה שמע וצסוק המפקיד (צ"מ

דף מצ:) גבי ההוא מורא דלא ה"ל

כבי ושיני למיכל לכן נראה לפרש

כבי הס שינים: **זינציב"ש** צלע"ז

ושיני הס האחרות: (ו) **תחל"י**

בחדא. ישקוהו שחלים בצומך

קרישו"ן וי"מ לשום על המכה: **במיילייא**. פ"ה חזק

כדלמרינן לקמן (דף ג.) טילא

חריפא דמלרי זיקי ומיחו מליני

טילא יין חלש דלמחר פרק מי

שאליו (גיטין דף ע.) גריעא

דכולהו טילא חיוורא: **שוריני**

אי צריכנא מאי אמרה אשתבע

לי דלא מוגליה אשתבע לה לאלהא

לא מוגלינא גלייה ליה למחר נפק

דרשה בפירקא והא אישתבע לה

לאלהא דישראל לא מוגלינא אבל

לעמיה ישראל מוגלינא והאיכא

חילול השם ירדלי לה מעיקרא אלמא

כמכה של חלל דמיא אמר רב

נחמן בר יצחק שאני צפדינא הואיל

ומתחיל בפה וגומר בבני מעיים

מאי סימניה רמי מידי בי כבי

ומיייתי דמא מבי דרי ממאי הוי

מקרידי קרידי דחייטי ומחמימי

חמימי דשערי ומשויורי כסא

דהרסנא מאי עבדא ליה א"ר אחא

בריה דרבא מי שאור ושמן זית

ומלח וומר בר רב אשי אמר

משחא דאוורא בגרפא דאוורא

אמר אביי אנא עבדי כוליהו ולא

איתסאי עד דאמר לי ההוא

טייעא אייתי קשייתא דויתא דלא

מלו תילתא וקלנאו אמרא חדתא

ודביק ו"ביה דדרי עבדי הכי

ואיתסאי ורבי יוחנן היכי עביד

הכי והאמר רבה בר בר חנה

אמר רבי יוחנן כל מכה שמחללין

עליה את השבת אין מתרפאין

מהן אדם חשוב שאני והא רבי

אבהו דאדם חשוב הוה ורמא

ליה יעקב מינאה סם בשוקי

ואילו לא מיהרו א"ר אמי ורבי

אסי וליחכו הסם מעל שוקי

ההוה פסקיה לשוקיה ומשנינן

אע"ג דרופא מומחה (הוין ולא

מרע נפשיה. משנאה גדולה

דשנאי ליה לר' אבהו הני מינאי

מפקרי נפשייהו ואמרי חמות

נפשי עם פלשתים: **ירושלמי**

מהו מכתחל מינהן רבנן אמרי

מאן דבעי מסתמי ליסתמי. לוי

אמר מאן דבעי לימות ימות

רב לא עבר עינא (א) כחללא

והא אגן חמיין לון טעמיין

דרא קלוריתא עימר בר היא

טבא טעם לה דית היא טבא

קיימא לה וסמיא אהן אופיין

סכנה דרא חיריקי ר' סימן

אמר אסורה רבי יוחנן

אמר מותרת כל שהוא מן

השפה ולפנים מרפאין אותו

בשבת. ר' חנינא בשר"ר מעלין

עצם של ראש בשבת וכן מעלין

בנות אוזנים בשבת ר' אבהו

בשר"ר יוחנן (אחי) [אהן]

סומקא סכנה א"ר אבין (ג)

לוקטין לו עוקין בשבת רב

אמר חמרא לבר מן עינא שרי

דרא רוק תפל אסור לעין

בשבת מינה את יליף לחזותיא

וכן עורדענא סכנה דרא גומרתא

סכנה ונתחין עליה (א) רומץ

בשבת ר' יהושע בן לוי הוה

ליה קורוס ואורון ליה ר' חנינא

ור' יונתן משחק תחולפין ומיתן

גו חמרא עתיקא ומישתי

דלא ליסתכן ר' יעקב בשר"ר

יוחנן בכל מתרפאין חוץ

מעבודת כוכבים וגילוי עריות

ושפיכות דמים עבודת

כוכבים כגון דאמר ליה

הבא עלין של עבודת כוכבים

וכן כל כיצא בהן אמר רב

</